

Motion till riksdagen 2024/25:301

av Gudrun Brunegård (KD)

Erkännande av holodomor som folkmord

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna den framtvingade massvälten i Ukraina 1932–1933, benämnd holodomor, som folkmord och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utse en minnesdag för att hedra holodomors offer samt efterlevande och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska uppmana länder i forna Sovjetunionen att ge full tillgång till arkiven om holodomor i syfte att grundligt undersöka och avslöja alla orsaker till och följder av det inträffade och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Begreppet holodomor kommer från de ukrainska orden ”holod” (hunger, svält) och ”moryty” (framkalla lidande, att mörda). Svälten 1932–1933, som kostade miljontals ukrainare livet, hade på ett cyniskt och grymt sätt planerats av den stalinistiska regimen för att genomdriva Sovjetunionens politik för en kollektivisering av jordbruket mot landsbygdsbefolkningens vilja i Ukraina.

Ukraina var känt som Sovjetunionens kornbod, som mättade 20–30 procent av hela Sovjets befolkning. Under 1932 och 1933 exporterades sammanlagt 3,7 miljoner ton spannmål från Ukraina, samtidigt som ukrainarna själva inte fick del av något. Svälten orsakades alltså inte av missväxt, utan ett medvetet beslut från ledningen av Sovjetunionen att svälta ihjäl miljontals ukrainare genom att beslagta deras mat, bestraffa dem som gömde undan mat och se till att man inte fick ta emot livsmedel utifrån.

De flesta ukrainska familjer har berörts av holodomor, som ödelade hela byar och orter. Alla rapporter om svält förnekades officiellt och utländska erbjudanden om hjälp avvisades av ledningen i Moskva. Vittnesmål från överlevande finns dock bevarade bland annat genom forskning.

Definitionen av folkmord lyder enligt folkmordskonventionens artikel 2 någon av följande handlingar som begås med avsikt att helt eller delvis förstöra en nationell, etnisk, ras eller religiös grupp:

- Att döda medlemmar av gruppen,
- Att tillfoga medlemmar av gruppen svår kroppslig eller själslig skada,
- Att uppsåtligen påtvinga gruppen levnadsvillkor som är avsedda att medföra dess fysiska undergång helt eller delvis,
- Att genomföra åtgärder som är avsedda att förhindra födelser inom gruppen,
- Att med våld överföra barn från gruppen till en annan grupp.

Utöver Europaparlamentet har bland andra USA, Australien, Kanada, Litauen och Polen erkänt holodomor som folkmord. Det är nu hög tid att även Sveriges riksdag gör så. Med tanke på den situation som det ukrainska folket nu befinner sig i, med ett anfallskrig på ukrainsk mark, med tusentals vittnesmål om brott mot internationella konventioner, övergrepp mot civilbefolkningen, tvångsomhändertagande av ukrainska barn som skiljs från sina föräldrar och förs ut ur landet för att uppfostras i ryska barnhem eller av ryska familjer samt systematisk förstörelse av infrastruktur, skulle ett erkännande för vad den ukrainska nationen utsatts för historiskt, tillsammans med en officiell minnesdag, vara av stor betydelse.

Gudrun Brunegård (KD)